

og et ordentligt Skolevæsen er den, at ved dette sidste, der er det i det mindste Formaalet, blot at befordre det Gode; ved Udgivelsen af Skrifter, kan Formaalet derimod være meget Andet, end blot at komme med det Gode; der kan f. Ex. være det meget almindelige Formaal at tjene Penge (Hør!). Jeg troer, at jeg hermed har berørt de Hovedargumenter, som den ærede Forslagsstiller har fremsat for den første Side, som han kaldte det, af sit Lovforslag. Han omtalte dernæst, at Lovforslaget ogsaa havde en anden Side; det er jo vel muligt; men det forekommer mig iøvrigt dog rigtignok, at man ikke godt kan kalde det to forskjellige Sider af en Sag, at man lægger Amts- og Skoledirectionernes Forretninger under Amtsraadene, og dernæst siger, at Amtsraadene skulle kalde Skolelærere. Jeg vil tværtimod sige, at det var meget nær den samme Side af Sagen; men maaskee Side her er taget i Betydning af Paragraph, — i saa Fald vilde Lovforslaget iøvrigt have ikke færre end 3 Sider. — Hvad nu den anden Side altsaa angaaer, saa har Forslagsstilleren her især støttet sig paa Grundlovens § 96, som det egentlige Hovedargument. Grundloven paabaarber saa ofte for Sager, som man ønsker at give en vægtig Autoritet, men man tør ikke, troer jeg, saaledes ubetinget stole paa, at enhver sig Paabaarberelse har virkelig Betydning. Paragraphen siger: Kommunernes Ret til, under Statens Tilsyn, selvstændigt at styre deres Anliggender, vil blive ordnet ved Lov. Men det første store Hovedspørgsmaal, som maa afgøres, bliver jo altsaa, om Skolevæsenet hører med til disse „deres Anliggender.“ Det kan meget gjerne være, at det er saa; jeg er selv tilbøjelig til at mene det; men det gaaer ikke an at støtte dette paa Grundloven; thi den siger ikke et Ord derom, det maa bevises ad anden Vej, og burde være bevist og afgjort, inden der fornuftigviis kunde blive Tale om Afgjørelsen af nærværende Sag. Men lad os dernæst — (En Stemme: Drikke Vand). Na ja, hvorfor ikke, der er vist Adskillige, som nok kunde trænge til at slaae koldt Vand i Blodet, — men lad os altsaa endvidere lægge Mærke til, at det er under Statens Tilsyn, at Kommunerne have Ret til

at bestyre deres Anliggender. Den ærede Forslagsstiller sagde, at dette var fyldestgjort derved, at Amtsraadene fik Overtoritet. Det er imidlertid en besynderlig Maade at fyldestgjøre Statens Tilsyn paa, at sige: Underbestyrelsen skal være en underordnet Communalautoritet, og Overtoriteten skal være en overordnet Communalautoritet. Er det at fyldestgjøre Statens Tilsyn, saa vilde det jo være tilstrækkeligt, at man blot havde Undercommunalbestyrelser, thi med dem har Staten ogsaa Noget at gjøre, ligesaavel som med Overtoriteten. At der sidder nogle, af Staten tilfornordnede, Medlemmer i en Communalautoritet, medfører naturligviis ikke, at den ophører at være Communalautoritet. Endelig hedder det i den tidnævnte § 96 af Grundloven, at Kommunernes Ret til at styre deres Anliggender vil blive ordnet ved Lov; men heller ikke dette fyldestgjør nærværende Lovforslag; thi det ordner virkelig ikke Skolevæsenet; tværtimod vilde det frembringe den første Uorden, idet man jo ikke vil faae en Overtoritet over Kjøbstadernes Bestyrelse, som har med disse Forhold at gjøre; men man vil drage en fremmed Communal-Overtoritet frem til at staae over en fremmed Communal-Underautoritet, og dette kan man dog med Sandhed sige vilde være alt Andet end at ordne Forholdene. Heller ikke dette Punkt er saaledes fyldestgjort ved Forslaget. — Iøvrigt troer jeg, at man vel nu nok kan sige, at det Hovedargument, hvorfor man lod Loven gaae til 1ste Behandling, er fyldestgjort; man lod den nemlig gaae til 1ste Behandling, „for at man kunde tale om Sagen,“ og „for at give den ærede Minister Leilighed til at udtale sig“ og „for at give en Impuls.“ Om dette Sidste er opnaaet, skal jeg ikke kunne afgjøre; jeg troer ikke, at det Slags Impulser ere heldige; men der er ialtsald givet saamegen Impuls, som der kan gives ved at tale om Sagen, og de to første Punkter ere jo rigeligt fyldestgjorte. Alt, hvad der med Billighed kunde ønskes, er saaledes opnaaet, og jeg troer, for at bruge et Udtryk af den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavn (M. Hage), at vi vilde gjøre meget flette Forretninger, dersom vi nu tillode denne Sag at gaae videre.